

॥ ऋचीक उवाच ॥ नोक्तपूर्वानृतं भद्रे खैरेष्वपि कदाचन । किमुताग्निं समाधाय मन्त्रवचरसाधने ।

१०४०

दृष्टमेतत्पुरा भद्रे ज्ञातञ्च तपसा मया । ब्रह्मभूतं हि सकलं पितुस्तव कुलं भवेत् ।

॥ सत्यवत्युवाच ॥ काममेवं भवेत्पौत्रो ममेह तव च प्रभो । शमात्मकमहं पुत्रं लभेयं जपताम्बर ।

॥ ऋचीक उवाच ॥ पुत्रे नास्ति विशेषो मे पौत्रे च वरवर्णिनि । यथा त्वयोक्तं वचनं तथा भद्रे भविष्यति ।

॥ वासुदेव उवाच ॥ ततः सत्यवती पुत्रं जनयामास भार्गवं । तपस्यभिरतं शान्तं जमदग्निं यतव्रतं ।

विश्वामित्रश्च दायादं गाधिः कुशिकनन्दनः । यं प्राप ब्रह्मसमितं विश्वैर्ब्रह्मगुणैर्युतं ।

१०४१

ऋचीको जनयामास जमदग्निं तपोनिधिं । सोऽपि पुत्रं ह्यजनयज्जमदग्निः सुदारुणं ।

सर्वविद्यान्तगं श्रेष्ठं धनुर्वेदस्य पारगं । रामं चत्त्रियहन्तारं प्रदीप्तमिव पावकं ।

तोषयित्वा महादेवं पर्वते गन्धमादने । अस्ताणि वरयामास परशुञ्चातितेजसं ।

स तेनाकुण्ठधारेण ज्वलितानलवर्चसा । कुठारेणाप्रमेयेण लोकेष्वप्रतिमोऽभवत् ।

एतस्मिन्नेव काले तु कृतवीर्यात्मजो बली । अर्जुनो नाम तेजस्वी चत्त्रियो हैहयाधिपः ।

१०४२

दत्तात्रेयप्रसादेन राजा बाहुसहस्रवान् । चक्रवर्त्ती महातेजा विप्राणामाश्रमेधिके ।

ददौ स पृथिवीं सर्वाम् सप्तद्वीपां सपर्वतां । स्वबाहुस्त्वबलेनाजौ जित्वा परमधर्मवित् ।

दक्षितेन च कौन्तेय भित्तितश्चित्रभानुना । सहस्रबाहुर्विक्रान्तः प्रादार्द्धिचामयाग्रये ।

ग्रामान् पुराणि राष्ट्राणि घोषांश्चैवानुवीर्यवान् । जज्वाल तस्य वाणाद्याश्चित्रभानुर्दिधत्तया ।

स तस्य पुरुषेन्द्रस्य प्रभावेण महौजसः । ददाह कार्त्तवीर्यस्य शैलानय वनस्पतीन् ।

१०४३

स शून्यमाश्रमं रम्यमापवस्य महात्मनः । ददाह पवनेनेद्वश्चित्रभानुः स हैहयः ।

आपवस्तु ततो रोषाच्छापाजुनमच्युतः । दग्धे श्रमे महाबाहो कार्त्तवीर्येण वीर्यवान् ।

त्वया न वर्जितं यस्मान्ममेदं हिमवदनं । दग्धं तस्माद्रेण रामो बाह्वंस्ते कृत्यतऽर्जुन ।

अर्जुनस्तु महातेजा बली तित्थं शमात्मकः । ब्रह्मण्यश्च शरण्यश्च दाता शूरश्च भारत ।

नाचिन्तयत्तदा शापन्तेन दत्तं महात्मना । तस्य पुत्रास्तु बलिनः शापेनासन् पितुर्व्वधे ।

१०४४

निमित्तादवलिप्ता वै नृशंसाश्चैव सर्वदा । जमदग्निधेन्वास्ते वत्समानिन्युर्भरतर्षभ ।

अज्ञातं कार्त्तवीर्येण हैहयेन्द्रेण धीमता । तन्निमित्तमभूद्युद्धं जामदग्नेर्महात्मनः ।

ततोऽर्जुनस्य बाह्वंस्तान् क्लृप्त्वा रामो रुषान्वितः । तं भ्रमन्तं ततो वत्सं जामदग्न्यः स्वमाश्रमं ।

प्रत्यानयत राजेन्द्र तेषामन्तःपुरात्प्रभुः । अर्जुनस्य सुतास्ते तु सम्भूयाबुद्धयस्तदा ।

गत्वाश्रममसम्बुद्धा जमदग्नेर्महात्मनः । अपातयन्त भस्माग्नौ शिरः कायान्नराधिप ।

१०४५

समित्कुशार्थं रामस्य निर्धातस्य यशस्विनः । ततः पितृवधामर्षाद्रामः परममन्युमान् ।

निःक्षत्रियां प्रतिश्रुत्य महीं शस्त्रमगृह्णत । ततः स भृगुशार्दूलः कार्त्तवीर्यस्य वीर्यवान् ।

विक्रम्य निजघानाशु पुत्रान् पौत्रान् च सर्वशः । स हैहयसहस्राणि हत्वा परममन्युमान् ।

चकार भार्गवो राजन् महीं शोणितकर्द्दमां । स तथाशु महातेजा कृत्वा निःक्षत्रियां महीं ।